

Bir ülke nasıl batırılır?

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Cuma, 19 Ekim 2018 21:59 -

Venezüella'dan söz ediyorum... "21. yüzyılın sosyalizmi" diye sunulan ülkeden... Şu anda enflasyon oranı yüzde 500 –eğer daha artmadıysa-, yolsuzluk had safhada, suç oranı ise bir deyimle tavan yapmış durumda...

Yüksek petrol geliri olan bu ülke bu duruma nasıl geldi?

Petrol fiyatları şimdi düştü ama yıllarca yüksekti ve Venezüella yıllarca petrolden büyük gelir elde etti. Chavez ve ardından da Maduro yönetimleri ülkede sağlık ve eğitim kampanyaları yürüttüler. Küba çok sayıda öğretmen ve doktoru bu ülkeye yollayarak kampanyaya destek verdi. Petrol zengini ülkede halkın yaşam koşulları biraz düzeldi ama bu düzelme uzun sürmedi.

Chavez 1998'de ya da yirmi yıl önce devlet başkanı seçildiğinde Almanya'da yıllardan beri Latin Amerika ülkeleri hakkında araştırmalar yapan sosyalist bilim insanları tek ürüne dayalı ekonomideki tuzağa dikkat çekmişlerdi. "Yüksek petrol gelirine fazla güvenmeyin ve elinizdeki parayı öncelikle ülke ekonomisini tek ürüne dayalı olmaktan kurtaracak alanlara yatırım yapmakta kullanın" demişlerdi. Bunlar iyi İspanyolca bilen ve yılın yarısını Latin Amerika ülkelerinde geçiren insanlardı, dolayısıyla uyarıları mutlaka Chavez yönetimine ulaşmış olmalıdır.

Bir ekonominin dönüştürülmesi, tek ürüne dayalı olmaktan çıkarılması en az yirmi yıl gerektirir. Yeni alanlara yatırım yapacaksınız, bunun için gerekli kadroyu eğiteceksiniz, yeni ihraç ürünleri için pazar bulacaksınız...

Chavez yönetimi bunun yerine başka bir yol izledi: Latin Amerika ülkelerindeki ilerici yönetimlere büyük miktarda karşılıksız yardım ve kredi verdi. Küba, Nikaragua, Bolivya ve Ekvador'a 15 yıl içinde 80 milyar Dolar verildi. Akaryakıt ihtiyacı olan Küba'ya ucuz petrol satıldı.

Bir ülke nasıl batırılır?

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Cuma, 19 Ekim 2018 21:59 -

ABD ile sürekli çelişki içinde olan Venezüella yönetiminin bu uygulaması anlaşılabilir; kıtada yalnız kalmak istemiyorlardı. İçerde ABD'nin desteklediği muhalefetle de sürekli uğraşmak zorundaydılar. Bu muhalefetin bir bölümünü de petrol işçileri oluşturuyordu. İktidarın destekçileri ise subay olan Chavez'in arkasındaki ordu ile işsiz ve yoksul halk kesimiydi.

Bu kadar yüksek dış yardımın Venezüella ekonomisini sarsmasına şaşırılmaması gerekir. Dahası Küba dışındaki ülkelere yapılan yardım –Nikaragua'da olduğu gibi mesela- yatırıma dönüşmedi. Sandinista yönetimi bitmez tükenmez iç kavgalarının dışında UNESCO tarafından örnek gösterilen okuma yazma kampanyasını başarıyla yürüttü, çocuk sağlığı konularında yine örnek gösterilen başarılı adımlar attı. Bunlar iyi işler ama gelen para tükenince ne olacak?

Venezüella'nın yardımını en iyi değerlendiren Küba oldu ve bunun önde gelen nedeni de hazır alt yapıya sahip olmasıdır.

Küba ekonomisi yıllarca tek ürüne –şeker- dayandı. Küba yıllarca sosyalist ülkelerin büyük desteğiyle ayakta durdu. Mesela Demokratik Almanya Cumhuriyeti (DAC) Küba'nın bütün şekerini alıyordu. Küba yönetimi buna güvenmedi ve ekonomisini tek üründen kurtarmak için 20-25 yıl sürecek bir uygulamaya yöneldi. Çok sayıda doktor yetiştirdiler ve sağlık araştırmasına büyük yatırım yaptılar. Küba doktorlarının eğitim gördüğü bir ülke de DAC idi.

Sosyalist sistemin dağılması Küba'ya oldukça zor günler yaşattı ama önceden başladıkları yönde devam ettiler. İlaç ve değişik hastalıkların tedavisi konularında dünya çapında isim yaptılar. ABD ambargosu nedeniyle sürekli sıkıntı içindeydiler ve Venezüella'nın yardımları da sıkıntının azalmasında etkili oldu.

Paraya sahip olmak bir şeydir, parayı kullanabilmek başka bir şeydir.

Venezüella yıllarca petrolden elde ettiği yüksek geliri iyi kullanamadı.

Bir ara Bolivya'daki Morales yönetimiyle birlikte Dünya Bankası'na rakip olacak uluslararası bir banka kurmayı planladılar ama gerçekleşmedi. Bu işler istemekle olmuyor, gerekli kadro ve yılların tecrübesi gerekiyor.

Bir lke nasıl batırılır?

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Cuma, 19 Ekim 2018 21:59 -

Venezüella'da durum hiç iyi değildir...